

ISSN 1016-9954

Št. 73 · September 2004 · Slovenska izdaja

Commission
Internationale
pour la
Protection
des Alpes

Internationale
Alpenschutz-
kommission

Commissione
Internazionale
per la Protezione
delle Alpi

Mednarodna
komisija za
varstvo Alp

Avstrija
Francija
Italija
Lihtenštajn
Nemčija
Slovenija
Švica

**Izvajanje Alpske konvencije:
je uresničljivo**

Alpska konvencija - počasen vlak

Drage bralke, dragi bralci!

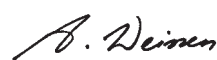
Dragoceno izhodišče za vsealpsko sodelovanje, ki bi presegalo jezikovne in državne meje, bi lahko bila Alpska konvencija. Kot celovita zasnova varstva in trajnostnega razvoja velike regije bi lahko prebivalstvu in njegovemu okolju razkrila obetavne razvojne perspektive. Dejansko pa napreduje zelo počasi, v javnosti je komajda opazna.

Različne možnosti za sodelovanje so že zamujene.

Da bi z Alpsko konvencijo končno le izkoristili možnosti, ki se skrivajo v ljudeh in naravi alpskega prostora, bo treba zagotoviti celo vrsto konkretnih ukrepov. Tej problematiki se posvečamo v tokratni številki, nekakšnem pregledu programa 8. alpske konference, ki bo 16. novembra 2004 v Garmisch-Partenkirchnu in se je bodo udeležili okoljski ministri alpskih držav in EU. CIPRA je v zvezi s tem že sprejela resolucijo, katere besedilo objavljamo v tej številki, in v njej zapisala zahteve za pospešitev «vožnje z vlakom» - želim si, da bi v Alpah nazadnje le prišlo do njihove uveljavitve.

Sicer pa se s tokratno številko od vas poslavljam. Po devetih letih, kolikor sem opravljal funkcijo predsednika CIPRE-International, sem sklenil, da jeseni ne bom več kandidiral za to funkcijo v novem mandatnem obdobju. S CIPRO bom seveda ostal povezan na najrazličnejše načine in upam, da boste povezani z njo ostali tudi vi - za boljšo prihodnost naših Alp.

Prisrčno Vas pozdravljam,
Vaš

Andreas Weissen
Predsednik CIPRE-International od 1995 do 2004

Nemčija si je kot predsedujoča država v zadnjih dveh letih resnično prizadevala, da bi vožnjo s tako počasnim vlakom pospešila. A Stalni sekretariat je začel šele zadnjih šest mesecev v večjem obsegu izvajati dejavnosti in dajati pobude. Po drugi strani tri pogodbenice - Italija, Švica in Evropska unija - še vedno razpravljajo o tem, ali in kako naj bi z «vožnjo tega alpskega vlaka» sploh nadaljevale in ratificirale izvedbene protokole Alpske konvencije. Italija bi vagon, imenovan «prometni protokol», najraje kar iztirila. Za nove, dodatne vagone - protokol o prebivalstvu in kulturi ter protokol o vodnem gospodarstvu - pa večina pogodbenic ne želi niti slišati.

Vse to načenja potrpljenje javnosti in opazovalcev ter krepim sum, da pogodbenice niso pripravljene rešiti perečih problemov alpskega prostora.

Uvodnik

VSEBINA

izvajanje Alpska : konvencija je uresničljivo

- 4 Čakanje na začetek izvajanja Alpske konvencije se nadaljuje
- 6 Razumevanje Alpske konvencije kot priložnosti za razvoj

- 7 Resolucija: Zahteve CIPRE do organov Alpske konvencije
- 8 Prebivalstvo kot gonilna sila pri izvajanju Alpske konvencije

Bela knjiga/črna knjiga

- 9 Dolina Achantal se prebujata - zavzemanje prebivalcev za domačo regijo
- 9 Alpe so povozila kolesa terenskih vozil

Nacionalni odbori CIPRE

- 10 CIPRA-Nemčija: velika raznovrstnost delovanja
- 11 «Prihodnost v Alpah» - prebudimo moč Alp

Novice

- 12 Wolfgang E. Burhenne praznuje osemdesetletnico

Skakalni stadion Bergisel v Innsbrucku

Čakanje na začetek izvajanja Alpske konvencije se nadaljuje

Novembra 2002 je Nemčija za dve leti prevzela predsedovanje Alpski konferenci in tako nasledila Italijo. A kljub uspešnemu delu predsedujoče države je Alpska konvencija še daleč od tega, da bi resnično zaživela. Posamezne države ovirajo ratifikacijo izvedbenih protokolov in s tem ogrožajo dosežen napredek.

Leta 2002 je Alpski konferenci začela predsedovati Nemčija.

Ur. - Nemčija je tudi kot prva predsedujoča država za svoje dveletno obdobje predložila seznam ciljev v obliki programa desetih točk, kar pomeni, da so postali rezultati Alpske konvencije izmerljivi. Na kratko lahko ugotovimo, da je predsedstvo delalo uspešno, vendar pa v marsikateri državi ne mislijo preveč resno z uresničevanjem Alpske konvencije.

Premajhna učinkovitost Stalnega sekretariata

Prva od desetih točk predvideva čim hitrejšo vzpostavitev delovanja Stalnega sekretariata v Innsbrucku in njegovi izpostavi v Bolzanu/Boznu. Izvoljeni začasni generalni sekretar je začel svojo funkcijo opravljati kasneje, kot je bilo to sprva predvideno, sklicujoč se na pomanjkanje kadrov, pa se tudi ni ukvarjal z vsebinskim delom. Šele leta 2004 je Sekretariat izdelal prve vsebinske dokumente in začel delovati na področju odnosov z javnostmi.

Odbor za preverjanje

Pomembna naloga novoustanovljenega odbora za preverjanje je nadzorovanje ohranjanja in izvajanja Alpske konvencije in pripadajočih protokolov v posameznih pogodbenicah. V času nemškega predsedstva je odbor v ta namen že pripravil poseben obrazec oz. vprašalnik in vsebinske usmeritve za redno poročanje o izvajanju ukrepov v posameznih državah. Če bo VIII. alpska konferenca vprašalnik odobrila, bodo države na tej podlagi leta 2005 prvič celovito in preverljivo poročale o svojih prizadevanjih pri uresničevanju Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov.

Italija ogroža prometni protokol

Težišče delovanja na področju prometa, ki si ga je zastavilo predsedstvo, je sicer pospešiti podpis in ratifikacijo prometnega protokola v vseh pogodbenicah, vključno z Evropsko skupnostjo, vendar pa žal kaj veliko ni bilo storjenega. Evropska unija tako ni storila še ničesar, Italija pa namerava ratificirati vse protokole razen prometnega protokola! To je za skupno trajnostno prometno politiko hud udarec, ki zbuja dvome o napredku, doseženem v zadnjih letih.

Delovna skupina Alpske konvencije, ki je na svoji seji razpravljala o skupnem izvajanju prometnega protokola, je aktualizirala obstoječe poročilo o dejavnostih

za izvajanje Alpske konvencije v pogodbenicah in tako prispevala k izmenjavi izkušenj.

Vsealpski sistem kazalcev na vidiku

Obstaja pa še ena delovna skupine Alpske konvencije, ki se že nekaj let ukvarja z oblikovanjem ciljev kakovosti okolja, ki bodo izhajali iz Alpske konvencije in pripadajočih protokolov. Ta proces je sedaj sicer zaključen, na vrsti pa je izdelava vsealpskega sistema kazalcev (indikatorjev), na podlagi česar bo mogoče v poročilu o stanju Alp redno poročati o aktualnih razmerah v Alpah. Prav tu bo še posebej pomembno, da se javnost čim prej seznaní z doseženimi rezultati.

Obotavljivo nastajanje mreže za naravne nesreče

Glede na to, da je vedno bolj očitna povezanost med posledicami podnebnih sprememb ter pogostnostjo in intenzivnostjo naravnih nesreč, se je predsedstvo odločilo, da bo izboljšalo učinkovitost odvratanja nevarnosti in preventivnih ukrepov. Dosežen je bil tudi skromen cilj, da se za VIII. alpsko konferenco novembra 2004 pripravi politično stališče o naravnih nesrečah, na podlagi katerega bo mogoče konkretno sodelovanje poglobiti tudi v prihodnje. Predhodnik na tem področju je Lihtenštajn, ki je o tem že pripravil konferenco, čeprav se bo konkretno povezovanje začelo ne prej kot leta 2005.

Ustvarjalne ideje za oblike trajnostnega turizma ostajajo redkost

Predsedstvo je obljubilo, da bo spodbujalo in podpiralo kreativne ideje, kot je npr. razpis natečaja za področje trajnostnega turizma, kar bi bilo glede na popolno pomanjkanje fantazije in usmerjenosti nazaj prav za množični turizem zelo pomembna spodbuda, saj bi lahko pripomogla k opaznosti in pozitivni podobi Alpske konvencije v javnosti. Žal se na tem področju doslej ni zgodilo še nič.

Čezmejna zavarovana območja v Alpah

Določanje zavarovanih območij v alpskem prostoru je pomemben instrument izvajanja Alpske konvencije in predvsem ohranjanja edinstvene vrstne pestrosti na območju Alp. Predsedstvo se je zavzelo za nadaljnjo poglobitev dosedanjega sodelovanja pri varovanju in upravljanju zavarovanih območij v alpskem prostoru

tudi na čezmejnih ravni in pospešitev določevanja čezmejnih zavarovanih območij. V ta namen bo Mreža zavarovanih območij v Alpah pripravila predlog za projekt, ki naj bi vseboval analizo stanja vsealpske mreže zavarovanih območij in povezav med njimi ter smiselnih dopolnitev teh povezav. Različne države in teritorialne skupnosti so obljubile, da bodo projekt finančno podprle.

Prebivalstvo in kultura: brez uspeha

Predsedstvo je področje prebivalstva in kulture označilo za pomembno področje, za katerega bi bilo treba čim prej doseči soglasje o tem, kateri vidiki v Alpski konvenciji in pripadajočih protokolih niso obravnavani v zadostni meri in bi morali biti predmet specifičnega instrumenta Alpske konvencije. Italijansko predsedstvo pristojne delovne skupine je delo oviralo in oteževalo. Zaradi posredovanja držav in opazovalcev so bile vendarle opredeljene vsebinske ključne točke, ki bi lahko postale okvir za protokol o izvajanju Alpske konvencije na področju prebivalstva in kulture. Zdi pa se, da večina držav zastopa stališče, na podlagi katerega bi bilo treba pripraviti manj zavezujoči instrument, npr. deklaracijo. CIPRA je večkrat opozorila, da bi bila taka odločitev pogubna za prebivalstvo alpskega prostora, če bi ravno na tem področju izbrali manj zavezujočo pravno obliko kot pri drugih temah Alpske konvencije. CIPRA zato pri pripravi deklaracije ne bo sodelovala, saj ta s pravnega vidika ne bi imela nobene učinka in ne bi bilo treba preverjati, kako poteka njeno izvajanje.

Začelo se je povezovanje z drugimi gorskimi območji

K mednarodnemu partnerstvu za trajnostni razvoj na gorskih območjih, ki je rezultat dogovora, sklenjenega na svetovnem vrhu za trajnostni razvoj v Johannesburgu leta 2002, naj bi pripomoglo tudi povezovanje Alpske konvencije z drugimi gorskimi območji. V ta namen so različne pogodbenice Alpske konvencije in nemško predsedstvo začeli izvajati dejavnosti, ki bi omogočile nadaljnjo širitev sodelovanja z gorskimi območji v Karpatih, Kavkazu in Srednji Aziji.

Zamude pri izdelavi večletnega delovnega načrta

Na VIII. alpski konferenci naj bi prvič sprejeli tudi večletni delovni načrt za Alpsko konvencijo. Ta bo za dejavnosti, namenjene uresničevanju Alpske konvencije, določil konkretne delovne cilje, ukrepe in projekte. Stalni sekretariat je obljubil, da bo osnutek delovnega načrta pripravil spomladi 2004, dokončal pa ga je šele sredi avgusta, zato ga bo mogoče obravnavati šele na eni od sej, ki bo na začetku septembra. Prav tako zaradi tega ni bilo o osnutku temeljite razprave v združenjih opazovalcev in v ministrstvih pogodbenic. Upati je, da bo razpravo o tem vprašanju mogoče zaključiti do Alpske konference. Alpska konvencija bi v tem primeru prvič razpolagala z dolgoročnim načrtom, ki vsebuje konkretne cilje.

Različna hitrost ogroža uspešno delovanje

Pregled delovanja v zadnjih dveh letih kaže mešano sliko: na nekaterih področjih je Alpska konvencija napredovala. Če bo Stalni sekretariat nadaljeval z - žal šele v drugem polletju - zastavljeno usmeritvijo svojega profesionalnega delovanja, bo postal pomembna opora pri uresničevanju Alpske konvencije. Obenem pa bo lahko pripomogel, da bo Alpska konvencija v javnosti postala opaznejša. Če pa nameravata Italija in Švica še vedno nadaljevati s svojo igrico zavlačevanja in se bosta poskušali ponovno pogajati o posameznih protokolih, lahko to povzroči «zasilni pristanek» konvencije, še predno bi ji sploh uspelo poleteti. Pa tudi za Evropsko unijo bi se spodobilo, da bi se začela resno ukvarjati z Evropo regij in aktivno podprla prvo konvencijo o trajnostnem razvoju v celotni gorski regiji.

© Bergisel Betriebsgesellschaft m.b.H

Posamezne države ovirajo izvajanje Alpske konvencije.

Trenutno stanje ratifikacijskega procesa

Vse protokole so ratificirali Avstrija, Lihtenštajn, Nemčija in Slovenija.

Nekatere od protokolov sta ratificirala Francija in Monako.

Italija, Švica in Evropska unija niso ratificirale niti enega protokola.

Večina pogodbenic je ratificirala večino protokolov.

Stanje: konec avgusta 2004. Aktualne informacije na spletnem naslovu www.cipra.org

Razumevanje Alpske konvencije kot priložnosti za razvoj

Po več kot desetletju delovanja Alpske konvencije je med alpskim prebivalstvom čutiti vedno večjo nestrpnost. V javnosti je vedno bolj slišati glas nasprotnikov Alpske konvencije, medtem ko se o priložnostih, ki jih ta ponuja prebivalstvu, govori zelo zadržano.

© CIPRA

Ur. - Ob ustanovitvi pred 52 leti je CIPRA zahtevala sklenitev pogodbe, ki bo namenjena varovanju Alp, t.i. Alpsko konvencijo. In že takrat je bilo treba čakati dolgih 39 let, predno se je njena zahteva tudi izpolnila. Obdobje preizkušanja njene potrpežljivosti pa se ni končalo s podpisom Alpske konvencije. Za NVO je pogosto nerazumljivo, kako počasi in neučinkovito meljejo uradniški mlinci in kako obotavljivi znajo biti politiki. Po podpisu Alpske konvencije leta 1991 je trajalo skoraj pet let, da je ta mednarodna pogodba začela veljati, in skoraj desetletje, da je postala veljaven pravni akt za vse alpske države in EU. Če smo natančni, je Italija k Alpski konvenciji pristopila šele leta 2004, kar pa so druge pogodbenice pripravljene spregledati.

Igranje mačke z mišjo

V osemdesetih letih so ljudje zaradi naravnih katastrof in grozljive černobilske jedrske nesreče postali bolj dojemljivi in pozorni na varstvo okolja. Temu primerno je bil velik tudi pritisk na politiko, da je treba na tem področju nekaj storiti. V takem vzdušju je tudi bilo mogoče Alpsko konvencijo uveljaviti kot sporazum, ki ureja ne le varstva okolja, temveč se zavzema za trajnostni razvoj tudi v zelo širokem smislu.

Bistvo problema pa ni v Alpski konvenciji, temveč v tako imenovanih izvedbenih protokolih, ki so bili izdelani za posamezna vsebinska področja, npr. turizem, hribovsko kmetijstvo, varstvo narave in urejanje krajine, promet, energija itd. V drugi polovici devetdesetih let so okoljske teme v političnih programih držav izgubile svojo pomembnost in temu ustrezno se je tudi po čustveni plati zmanjšalo zanimanje za Alpsko konvencijo. Po eni strani politika ni želela javno priznati, da ta tema ni več pomembna - zato tudi dejavnosti niso bile popolnoma «zamrznjene». Po drugi strani pa je več držav poskusilo preprečiti ustanovitev Stalnega sekretariata Alpske konvencije, kar je bil sicer pogoj za njegovo profesionalno delovanje. In osnovni problem, to

pa je prometni protokol, je več let kot «nerešljivo vprašanje» ležal v predalu.

Do preobrata še vedno ni prišlo

Vse to se je v letu 2000 spremenilo, ko so okoljski ministri alpskih držav in EU na VI. alpski konferenci v Luzernu sprejeli prometni protokol, ki naj bi v večji meri določil, kakšna naj bo sodobna prometna politika na območju Alp. Na konferenci je bil sprejet tudi sklep o ustanovitvi Stalnega sekretariata Alpske konvencije, njegov sedež in začasni generalni sekretar pa sta bila imenovana šele dve leti kasneje.

Sekretariat je začel delovati z zamudo in se lotil konkretnih vsebinskih problemov šele leta 2004. Hkrati pa nekatere države in EU še vedno zamujajo pri ratifikaciji protokolov, kar je privedlo do tega, da v javnosti tematiko Alpske konvencije uporabljajo predvsem njeni nasprotniki. V Švici je poleg strank, ki nasprotujejo evropskemu povezovanju, zlasti gospodarsko združenje «economiesuisse» tisto, ki se ob poudarjanju načel neoliberalizma zelo odločno bori proti finančnemu spodbujanju gorskih območij. V Italiji pa ratifikacijo prometnega protokola preprečujeta prevozniki in cestni lobi.

Alpska konvencija mora postati vidnejša

Nepotrpežljivost raste. Alpsko prebivalstvo je o Alpski konvenciji slišalo že veliko, največkrat kot tarnanje njenih nasprotnikov. Če zagovornikom uveljavitve trajnostnega razvoja v Alpah ne bo uspelo pokazati, kakšne prednosti lahko Alpska konvencija prinese okolju, prebivalcem in gospodarstvu alpskega prostora, čakajo Alpsko konvencijo težki časi. Stalni sekretariat bo zato moral napeti vse sile in veliko intenzivneje kot doslej javnost seznanjati z Alpsko konvencijo kot instrumentom trajnostnega razvoja in spodbujanja letega na gorskih območjih. Vse to se bo uresničilo le, če bosta premagana zaviralna politika posameznih držav in ravnodušnost Evropske skupnosti.

Leta 1991 so okoljski ministri podpisali Alpsko konvencijo.

© CIPRA

1 Potem ko je Monako postal pogodbenica Alpske konvencije, so lahko vse države, ki so Alpsko konvencijo ratificirale kasneje kot Monako, postale pogodbenice pod pogojem, da so ratificirale tako Alpsko konvencijo kot tudi dodatni protokol o pristopu Kneževine Monako h Konvenciji o varstvu Alp. Italija je ratifikacijo t.i. monaškega protokola uspela izvesti šele leta 2004.

Resolucija: Zahteve CIPRE do organov Alpske konvencije

Poletje 2004

Ratificirati vse protokole s strani vseh pogodbenic

Proces izvajanja Alpske konvencije je po tem, ko so začeli veljati izvedbeni protokoli, postal konkretniji. S podpisom protokolov so se vse alpske države formalno in medsebojno zavezale, da si bodo prizadevale za uresničevanje trajnostnega razvoja. Zato ni mogoče dopustiti, da bi ta proces postal vprašljiv zaradi posameznih držav, v katerih izvedbeni protokoli še niso vključeni v notranjo zakonodajo. CIPRA zato od pogodbenic, ki še niso ratificirale vseh izvedbenih protokolov Alpske konvencije (Francija in Monako) ali teh sploh še niso ratificirale (Italija in Švica), zahteva, da to nemudoma storijo.

V alpski proces se mora kot pogodbenica ponovno intenzivneje vključiti tudi Evropska unija, tako da bo ratificirala vse izvedbene protokole in države članice pozvala, naj storijo enako.

Urediti besedila manjkajočih protokolov - prednost imata področji prebivalstva in kulture ter gospodarjenja z vodami

CIPRA zahteva, da se je takoj treba lotiti izdelave izvedbenih protokolov, ki so navedeni v drugem odstavku 2. člena Alpske konvencije, a še niso pripravljeni. Prednost imata področje prebivalstva in kulture ter področje gospodarjenja z vodami.

Pomislike zbujata tudi ugotovitev, da za prebivalstvo in kulturo še ni na voljo ustreznega protokola, čeprav se to področje v Alpski konvenciji omenja kot prva tema za izvedbene protokole in je že nekaj let prav v ta namen ustanovljena delovna skupina pod italijanskim predsedstvom. Prebivalci Alp imajo zato vtis, da njihovi interesi niso tako pomembni kot skrb za okolje in gospodarstvo. CIPRA od 8. alpske konference zahteva, da sprejem protokola o prebivalstvu in kulturi uvrsti na dnevni red 9. alpske konference.

CIPRA obžaluje, da v letu 2003, ki je bilo razglašeno za mednarodno leto celinskih voda, priprave za izdelavo protokola o gospodarjenju z vodami niso bile uspešne. Vprašanja, kot so npr. varstvo ledenikov, upoštevanje zunanjih vplivov okolja na rabo vodnih virov ter druga, za alpski svet specifična in z vodo povezana področja, ki pa jih okvirna vodna direktiva EU ne omenja, je treba urediti v okviru Alpske konvencije. CIPRA od pogodbenic zato zahteva, da temu v naslednjih dveh letih posvetijo več pozornosti.

Vključiti regije in lokalne skupnosti

Alpska konvencija zagotavlja inovativne pogoje za uveljavitev trajnostnega razvoja na območju Alp, vendar bo v praksi uspela le, če bodo njeno vlogo prepoznali na lokalni in regionalni ravni. Pogodbenice so zato pozvane k tesnejšemu sodelovanju s prebivalstvom, ki ga je treba vključiti v uresničevanje Alpske konvencije. V ta namen je treba za upravne organe na različnih ravneh zasnovati tudi izobraževalni modul «Uresničevanje Alpske konvencije».

Ustanoviti izvedbeni sklad kot podporo mrežam in projektom

Alpska konvencija lahko zaživi le v primeru, če bodo k širjenju njenih vsebin prispevale različne pobude in mreže, ustanovljene zaradi njenega uresničevanja, npr. Omrežje občin "Povezanost v Alpah", Mreža zavarovanih območij v Alpah, Mednarodni odbor za raziskovanje Alp ali Interesna skupnost «Alpsko mesto leta». Tovrstne mreže in projekte, katerih cilj je udejanjanje Alpske konvencije, je zato treba podpirati. Prav tako je treba podpirati različne oblike obveščanja. V znak solidarnosti je treba vzpostaviti oz. nadalje utrjevati povezave z drugimi gorskimi območji. CIPRA zato meni, da je treba ustanoviti poseben sklad, ki bi bil namenjen podpori alpskim mrežam in transnacionalnim pobudam za sodelovanje med gorskimi območji ter na splošno projektom za izvajanje Alpske konvencije.

Zagotavljati učinkovito delovanje SOIA in odbora za preverjanje

CIPRA poziva pogodbenice Alpske konvencije, da zagotovijo zadostna sredstva za doseg učinkovitega delovanja sistema opazovanja in informiranja o Alpah (SOIA), saj je ta instrument tako za vse, ki delujejo v praksi na območju Alp, kakor tudi za odnose z javnostmi velikega pomena za Alpsko konvencijo. Pri tem je treba opredeliti prednostna tematska področja, za katera bi preverili, kako učinkovito je uresničevanje Alpske konvencije. Ta področja bi lahko bila promet (zmanjševanje prometa in njegovih posledic), kmetijstvo (dolgoročno ohranjanje tradicionalne kulturne krajine, živalskih pasem in kulturnih rastlin, uporaba različnih metod in kmetijski izdelki), biotska raznovrstnost (zmanjševanje števila ogroženih vrst na rdečih seznamih) in turizem (zaustavitev uničenja neokrnjene krajine zaradi pozidave).

Zelo pomembno vlogo pri predstavitvi trenutnega stanja v zvezi z uresničevanjem Alpske konvencije in izvedbenih protokolov ima tudi odbor za preverjanje. Izhajajoč iz priprav v času nemškega predsedstva mora zato začeti z izvajanjem svojih nalog ter pri tem tesno sodelovati s Stalnim sekretariatom in sistemom SOIA.

Izvajati pobude za uresničevanje na vseh ravneh

CIPRA je v letih od 1996 do 2000 predložila konkretne akcijske načrte, ki predstavljajo možne primere izvajanja Alpske konvencije in pripadajočih izvedbenih protokolov. Da Alpska konvencija ne bo ostala le na papirju, je nujno, da se iz nje in protokolov razvijejo politike in programi na ravni držav, regij in zveznih dežel, ki bodo sposobni pritegniti vire pri prizadevanju za uresničitev trajnostnega razvoja. CIPRA zato pogodbenice Alpske konvencije poziva, da začnejo udeležati konkretne dejavnosti in pri tem med seboj tudi komunicirajo.

Predsedstvo CIPRE:

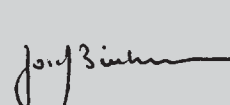
Andreas Weissen
Predsednik

Helmuth Moroder
1. podpredsednik

Katharina Lins
2. podpredsednica

Josef Biedermann
Blagajnik

Prebivalstvo kot gonilna sila pri izvajanju Alpske konvencije

Pri Alpski konvenciji so v ospredju interesi ljudi, ki prebivajo na območju Alp, cilj je doseči večjo kakovost njihovega življenja. A kljub temu marsikdo iz alpskega prostora Alpsko konvencijo razume kot nekakšen «diktat od zgoraj». Z izdelavo protokola o izvajanju Alpske konvencije na področju prebivalstva in kulture se sedaj ponuja priložnost pokazati, da je v okviru mednarodnega sporazuma vendarle mogoče ravnati na prebivalcem prijazen način.

© CIPRA

Protokol o prebivalstvu in kulturi bi lahko spodbudil gospodarsko in kulturno dinamiko.

Ur. - V času, ko se je pisalo okvirno besedilo konvencije, je bila Alpska konvencija daleč pred časom, saj je že imela jasno zarisano zasnovo trajnostnega razvoja, čeprav ta v političnem besednjaku takrat sploh še ni obstajal. V 2. členu okvirne konvencije so navedena področja, ki jih bo konvencija obravnavala, pri čemer je področje prebivalstva in kulture na prvem mestu. Ne gre za naključje, temveč za vrnitev k prepričanju, da je rešitev problemov v alpskem prostoru možna le s sodelovanjem prizadetih akterjev.

Protokol o prebivalstvu in kulturi - okvirni pogoj za razvoj Alp

Če želimo v alpski proces vnesti življenje, bo treba izdelati protokol o prebivalstvu in kulturi, ki bo predstavljal osnovo za tiste dejavnosti, ki Alpam dajejo gospodarsko in kulturno dinamiko. Ena od pomembnih tem, ki jih je izdelala pristojna delovna skupina, se navezuje na alpska mesta, ki so nosilci gospodarskega razvoja. Njihova prihodnost je v tesnejšem medsebojnem sodelovanju in večji solidarnosti s svojo okolico. Regionalna povezanost je v naslednjih desetletjih eden večjih izzivov v alpskem prostoru. Sodelovanje med akterji pa je uresničljivo le v primeru, če bo prišlo tudi do kulturne izmenjave. Ena od vlog Alpske konvencije je tudi omogočiti javno razpravo, ki bo spodbujala izmenjavo in razumevanje med štirimi pglavitnimi alpskimi kulturami.

Zakaj pravzaprav taka bojazen pred protokolom o prebivalstvu in kulturi?

Pobuda za pripravo protokola o prebivalstvu in kulturi je pogosto nastala zaradi pritiska določene interesne skupine in ne zaradi pobude organov, pristojnih za Alpsko konvencijo. Ocena, da mora biti področje prebivalstva in kulture prvo na seznamu vsebinskih področij, ki jih je treba obravnavati v obliki protokolov, je bila močna spodbuda za prizadete skupine. To je vsekakor sodobno in inovativno, vodi pa v številne negotovosti, ki so tako velike, da večina alpskih držav daje prednost očitno taki nezavezujoči obliki protokola, kot je deklaracija ali resolucija. Če bo na naslednji Alpski konferenci sprejeta taka odločitev, CIPRA ne bo več sodelovala pri pripravah protokola.

Premalo transparentnosti in komunikacije

Obstoječi protokoli, ki so večinoma zelo inovativno in sodobno zasnovani, so bili sestavljeni brez večje transparentnosti. Javnost tako ne pozna njihove kakovosti, ker je njihova izdelava potekala brez sodelovanja alpskega prebivalstva. To sicer ne zmanjšuje njihove kakovosti, povzroča pa kar precej težav pri izvajanju. Številni akterji bi zagotovo podprli vsebino posameznega protokola, če bi bili v večji meri vključeni v njihovo pripravo.

CIPRA se je pri izdelavi doslej podpisanih in deloma tudi ratificiranih protokolov posvetovala s svojimi mrežami, da bi lahko stališča ljudi v protokolih čim bolj upoštevala. Medtem ko je pri redakciji bolj tehničnih protokolov (energije, promet, urejanje prostora itd.) do določene meje še bilo razumljivo, da države niso zagotovile sodelovanja prebivalcev, pa je tako ravnanje pri protokolu o prebivalstvu in kulturi popolnoma nerazumljivo. Nezažostna izmenjava stikov in informacij sodi dejansko k slabostim Alpske konvencije. Z začetkom delovanja Stalnega sekretariata in sistema za opazovanje in informiranje v Alpah (SOIA) so na tem področju nujno potrebne izboljšave.

Sodelovanje alpskega prebivalstva - nov izziv za Alp-sko konvencijo

CIPRA je prepričana, da mora delovna skupina za prebivalstvo in kulturo v priprave protokola takoj vključiti prebivalstvo, jih vprašati za mnenje in omogočiti sodelovanje in njihovo vplivanje. Pri tem ne gre preprosto samo za obveščanje prebivalcev, temveč za ustvarjanje pogojev za aktivno razpravo. Preprosto in enostransko informiranje ne zadošča. Poglavitni namen mora biti pri tem spodbujanje akterjev, da se bodo počutili vključeni v proces in da bodo sodelovali pri izdelavi tega protokola. Za to pa je po eni strani potrebna politična odločnost, po drugi strani pa sredstva v obliki strokovnega znanja, časa in denarja.

Primer za belo knjigo

Dolina Achenal se prebuja - zavzemanje prebivalcev za domačo regijo

Ur. - V dolini reke Ache (Achenal) med jezerom Chiemsee na Bavarskem in pogorjem Kaisergebirge na Tirolskem se je leta 2000 združilo deset nemških in avstrijskih občin ter ustanovilo društvo «Achentalski ekomodel» (Ökomodell Achenal). Namen njihovega projekta je trajno ohraniti kakovost življenjskega prostora na čezmejni ravni s skupnim delovanjem in cilji. Za to območje je značilna svojevrsna kulturna krajina, ki se je oblikovala dolga stoletja, tudi v prihodnje pa naj bi jo ohranili s sonaravnimi metodami gospodarjenja. Ker želijo občine iz Achentala spodbujati razvoj tradicionalnega kmetovanja, tržijo domače kmečke in rokodelske izdelke pod zaščitenim imenom «Achentalska kakovost» (Qualität Achenal). Kmetijam, za katere sta značilna poseben način gospodarjenja, ki varčuje z naravnimi viri, in načrtno izvajanje ukrepov za urejanje krajine, pa podeljujejo znak «Achentalska kulturna krajina» (Kulturlandschaft Achenal).

Pri razvoju domačih občin naj bi aktivno sodelovalo tudi prebivalstvo, zato so bile ustanovljene iniciativne skupine, znotraj katerih bi lahko domačini predstavljali svoje ideje in zamisli. Z Achentalskim ekomo-

delom naj bi se seznanila tudi širša javnost in tako sta bili leta 2003 imenovani dve področni koordinatorki, ki sta zadolženi za seznanjanje prebivalcev z vsemi področji naravo- in okoljevarstva, Podpora zagotavlja tudi pri izvajanju aktualnih projektov s področja okoljskega izobraževanja «Kmetijstvo gre v šolo» in «Narava v učilnici», ki naj bi pri mlajši generaciji vzbudila zavest o enkratni naravni in kulturni krajini Achentalske doline. V okviru Achentalskega ekomodela je leta 2003 nastal delni projekt DYNALP z naslovom «Strategije izvajanja za vrednotenje narave in krajine v turizmu», ki ga v okviru pobude Interreg IIIB financira Evropska unija in je zasnovan na usmeritvah Alpske konvencije. Več informacij: <http://www.oekomodell-achental.de>, www.dynalp.org

Protokol o Gorske kmetije, 9. člen:

Pogodbenice se zavezujejo, da bodo ob prizadevanju za skupna merila sprejele vse potrebne ukrepe, da bi tako olajšale uporabo in širjenje ekstenzivnih, sonaravnih in za območje značilnih metod gospodarjenja na hribovitih območjih in da bodo varovale značilne kmetijske proizvode, ki se odlikujejo po lokalno omejenem, edinstvenem in sonaravnem načinu proizvodnje, ter taki proizvodnji dvigale vrednost.

© Verein Ökomodell Achenal e.V.

Kulturna krajina v dolini reke Ache: blagovna znamka za gospodarjenje, ki varčuje z naravnimi viri.

Primer za črno knjigo

Alpe so povozila kolesa terenskih vozil

Ur. - V francoskem kraju Valloire v departmaju Savoja je julija 2004 so že dvanajstič zapored organizirali veliko prireditev "Transvalquad - Le salon européen du quad". Sredi gorskega okolja na nadmorski višini med 1500 in 2700 metri si je na 150 kilometrov dolgi progi dalo duška več kot 2500 voznikov terenskih vozil na štiri kolesa, imenovanih quad. Vozniki so kaj hitro ocenili, da so struge potokov, prodišča in zasebne poti - seveda zunaj označene proge - za njihova vozila še posebej privlačni cilji. Težave pa so se pojavile že pred uradnim začetkom prireditve, saj so se vozniki po poteh, ki so jih sicer določili pristojni organi, začeli voziti, še preden je bilo to sploh dovoljeno. Vozili so se tudi po zasebnih poteh, čeprav tega njihovi lastniki niso dovolili, po strugah potokov, prali svoja vozila v njih in s tem kršili državni zakon o varstvu voda.

Trend vožnje s terenskimi vozili očitno narašča, kar ugotavljajo tudi pri organizaciji «keepwild!», ki v okviru okoljevarstvene organizacije Mountain Wilderness spremlja problematiko trendovskih športov. Pred kratkim so predstavili tudi raziskavo o prometu terenskih vozil v Švici. Posebej opazno je naraščanje števila regi-

stracij tovrstnih vozil. Kot so zapisali v reviji «Journal du Quad», poteka prodaja večine teh vozil brez posebnih napotkov za ustrezno vožnjo in vedenje voznikov v naravnem okolju. Za vožnjo s quadri se vozniki posebej ne usposablajo, prav tako ni treba imeti posebnega voznškega dovoljenja. Zaradi sorazmerno enostavne nabave in doslej brezmejnega zadovoljstva, ki se voznikov loti med vožnjo, se število navdušencev vožnje z tovrstnimi vozili le še povečuje. Torej obstajajo najboljše možnosti, da bo Transvalquad organiziran še trinajstič ...

Okoljevarstvene skupine in prebivalci tamkajšnjih krajev so že izrazili nasprotovanje največji evropski prireditvi z vozili quad in uničenju krajine, ki ga ta vozila povzročajo. Več informacij: <http://www.mountainwilderness.ch/fileadmin/redaktion/keepwild/Quads-Studie.pdf> (de); <http://www.volopress.fr/info.htm> (fr) 5. 7. 2004, <http://www.quad-organisation.com>. (fr)

Protokol o turizmu in prostem času, 15. člen (2)

Pogodbenice se zavezujejo, da bodo skrajno omejile, in če bo potrebno, prepovedale motorizirani šport, razen v območjih, ki jih za to določijo pristojni organi.

© v. Limburg, Mountain Wilderness France

Letošnje prireditve «Transvalquad» se je udeležilo okoli 2500 voznikov štirikolesnikov - quadov.

CIPRA-Nemčija: velika raznovrstnost delovanja

Poleg osrednjega sedeža CIPRE-International obstajajo v vsaki alpski državi nacionalni odbori, poleg tega pa še regionalni odbor na Južnem Tirolskem. Vsak odbor ima vlogo krovne organizacije, ki deluje na svoj način. Da bi lahko raznovrstnost njihovega delovanja bolje razumeli, bomo v vsaki številki našega informativnega biltena predstavili posamezne odbore.

© CIPRA-Deutschland

Predsednik Stefan Köhler ...

Ur. - CIPRO-Nemčija s sedežem v Kemptnu v Allgäu vodi predsedstvo, ki ga sestavlja šest prostovoljcev in poklicni direktor. Nemško predstavništvo Mednarodne komisije za varstvo Alp (CIPRA) je krovna organizacija, ki združuje različne članske organizacije. To so:

- Gorska reševalna služba pri Rdečem križu Bavar ske
- Sklad Bodenskega jezera (Bodensee-Stiftung),
- Bavarska zveza za varstvo narave
- Nemška planinska zveza
- Bavarska deželna zveza za varstvo ptic
- Bavarska deželna lovška zveza
- Mountain Wilderness Nemčija,
- Zveza za varstvo nemških gozdov
- Turistično društvo »Prijatelji narave«
- Združenje nemških gorskih in smučarskih vodnikov
- Društvo za varstvo gorskega sveta

© CIPRA-Deutschland

... in direktor Andreas Güthler

Poleg usklajevanja različnih dejavnosti CIPRA-Nemčija kot krovna organizacija tudi samostojno izvaja različne dejavnosti na področju okoljskega izobraževanja, turizma (zlasti zimskega), segrevanja podnebja, prometa itd.. Nemški odbor CIPRE je bil tako v mednarodnem letu gora zadolžen za koordinacijo na mednarodni konferenci, na kateri so razpravljali o možnosti, da bi usmeritve Alpske konvencije uporabili tudi na drugih gorskih območjih. Na tej konferenci, na kateri je sodeloval tudi direktor UNEP Klaus Töpfer, so sestavili tudi predhodni dokument za svetovni vrh, ki je ob zaključku mednarodnega leta gora potekal novembra 2002 v Biškeku v Kirgizistanu in na katerega je bila kot edini nacionalni odbor CIPRE povabljen prav CIPRA-Nemčija.

Projekt o spremembah kulturne krajine v Allgäu

Največji projekt, ki se trenutno izvaja v okviru pobude Interreg IIIA, se ukvarja s spremembami kulturne krajine v južnem Oberallgäu in dolini Tannheimer Tal. Zaključil se bo sredi leta 2006. Poglavitni cilj projekta je usmerjanje krajinskega razvoja z namenom ohranitve kulturne krajine, ki ima visoko estetsko (turistično), ekološko in idejno vrednost. Projekt je razdeljen v tri module: ugotovitev stanja, oblikovanje okoljske zavesti in ukrepi. Projekt se je začel s temeljno raziskavo sprememb v krajini, ki nosilec odločitev in

strokovni javnosti služi kot vir natančnih informacij. Ob zaključku projekta bo sledila nazorna predstavitev rezultatov zlasti s primerjavo nekdanjih in današnjih fotografij krajine, celoten projekt pa naj bi bil odmeven tudi v javnosti. Naslednja faza naj bi bila začetek razprav o usmerjanju krajinskega razvoja v prihodnje v občinah, ki sodelujejo pri projektu.

Pri projektu Interreg III B »Living Space Network« je CIPRA-Nemčija sodelovala v vlogi opazovalke, organizirala je tudi strokovne seminarje in pripravila zaključno konferenco o povezovanju biotopov na območju Alp s poudarkom na varstvu netopirjev in tekočih voda. V mednarodnem letu gora se je projekt »Aktivno za Alpe«, posvečen oblikovanju okoljske zavesti, uspešno zaključil z izdajo istoimenske brošure, ki je posvečena temi projekta, ter s pripravo posebne zbirke dokumentov za alpske projektne dneve, ki si jo je bilo mogoče izposoditi, in spletnih strani www.erlebnis-alpen.de.

Skrb za uspešne odnose z javnostmi

CIPRA-Nemčija posveča veliko časa in energije izdelavi lastnih publikacij, prirejanju tiskovnih konferenc, pa tudi domači spletni strani www.cipra.de. Poleg tega je za bavarski del območja Alp zadolžena za koordinacijo akcije »Ogenj v Alpah«.

Z objavljanjem načel in stališč želijo v CIPRA-Nemčija vplivati na aktualno nemško politiko, kot je, recimo, bavarski program krajinskega razvoja ali zvezni načrt prometnih poti. Aktualna tema je trenutno gozdarska reforma, ki jo načrtuje bavarska deželna vlada in ki po mnenju CIPRE-Nemčija krši določbe protokola Alpske konvencije o gorskem gozdu. Na to je CIPRA-Nemčija že opozorila v pismu pristojnemu bavarskemu ministru in zveznemu okoljskemu ministru.

Poleg vseh naštetih dejavnosti CIPRA-Nemčija tesno sodeluje tudi s CIPRO-International in drugimi nacionalnimi odbori CIPRE, da bi dala večji poudarek čezmejnemu značaju Alp kot naravnega prostora. CIPRA-Nemčija ne prejema nikakršne institucionalne ali državne pomoči in se mora financirati večinoma sama iz projektnih sredstev, kar pomeni, da lahko sodelovanje novih sodelavcev in praktikantov financira le v povezavi z določenim projektom.

«Prihodnost v Alpah»

Ker želi Mednarodna komisija za varstvo Alp (CIPRA) pospešiti uresničevanje trajnostnega razvoja na območju Alp, je v tesnem sodelovanju s švicarskim raziskovalnim inštitutom WSL začela izvajati široko zastavljen projekt, ki bo trajal tri leta in pol. Financiranje bo zagotovil Sklad za varstvo narave - MAVA.

Ur. - "Prihodnost v Alpah" je naziv projekta, katerega cilj je - v duhu Alpske konvencije - pospešiti uresničevanje trajnostnega razvoja v alpskem prostoru. Da bi to bilo mogoče uresničiti, je treba najprej zbrati koristne informacije in jih v predelani obliki v glavnih alpskih jezikih poslati vpletenim akterjem. Za vodenje projekta je zadolžena CIPRA, ki bo pri tem tesno sodelovala z organizacijo WSL. Projekt bo trajal poltretje leto, stroški so ocenjeni na približno 2,4 mio. evrov. Financiranje bo zagotovil Sklad za varstvo narave MAVA iz Montricherja v Švici. Vodilna misel projekta je povezati tiste ljudi, ki si prizadevajo za uveljavitev trajnostnega razvoja, ki bo uravnoteženo upošteval ekološke, socialne in gospodarske vidike.

Speče informacije

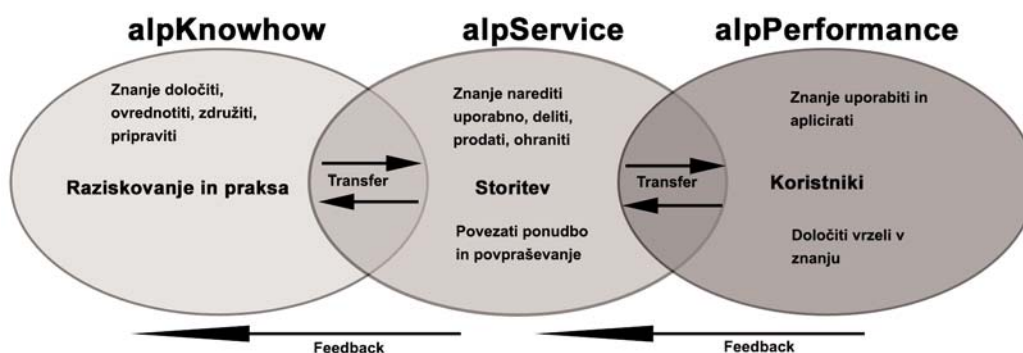
Alpe se lahko pri uveljavljanju trajnostnega razvoja pohvalijo s številnimi lokalnimi pobudami in izkušnjami. Da bi pospešili «učinek snežne kepe» pri teh pobudah, je seveda treba ustvariti instrumente, ki bodo akterjem na licu mesta omogočili hiter in enostaven dostop do zanesljivih in njim prilagojenih informacij. Iz negotovih, ozkih povezav med raziskovalnimi dejavnostmi in prakso je treba zgraditi trdne mostove. Izziv je prav v tem, da je treba sodelovanje med akterji okrepiti prek nacionalnih in jezikovnih meja Alp, pa tudi pospešiti interaktivno izmenjavo med prakso, znanostjo, upravo, nevladnimi organizacijami in politiko.

V okviru projekta so predvideni trije deli: alpKnow-How (določitev obstoječega znanja), alpService (organiziranje porazdelitve informacij in določitev potreb) in alpPerformance (uporaba znanja in definiranje prihodnjih problemov). Vključevanje narave, kulture in identitete Alp naj bi v regijah ustvarila dodatno vrednost. Velika zavarovana območja, hribovsko kmetijstvo in perspektive za prihodnost, nova usmeritev alpskega turizma in turizem, prosti čas ter promet dnevnik migrantov prištevamo k poglavitnim temam z vidika trajnostnega razvoja.

Neposredna izmenjava med akterji

Cilj projekta je izoblikovati ustrezno izhodišče, ki bo akterjem omogočilo medsebojno izmenjavo izkušenj in uporabo koristnih informacij, izbranih v okviru projekta «Prihodnost v Alpah». Rezultati bodo dostopni na svetovnem spletu (v obliki podatkovne baze), prav tako bodo objavljeni v različnih publikacijah. Osnovni uporabniki naj bi v večji meri tudi uporabljali te informacije in si jih neposredno izmenjevali, zato so predvideni seminarji, srečanja, delavnice in različne oblike nadaljnega izobraževanja, kjer bodo za izbrana vsebinska področja predstavili nove rešitve.

Projekt «Prihodnost v Alpah» naj bi imel vlogo pobudnika za dobre ideje. Iz tako nastalih stikov in izmenjave informacij bo nastalo «Podjetje Alpe», ki bo lahko začelo delovati konec 2007, ko se bo projekt zaključil.

Wolfgang E. Burhenne praznuje osemdesetletnico

V organih Alpske konvencije je Wolfgang E. Burhenne znana osebnost. Da je bil eden od daljnovidnih posameznikov, ki so pred 52 leti ustanovili Mednarodno komisijo za varstvo Alp (CIPRA), vedo le nekateri. Tudi njegovih drugih velikih zaslug na mednarodnem prizorišču ne pozna veliko ljudi. Njegova skromnost mu ne dovoli, da bi svoje zasluge obešal na velik zvon.

Wolfgang E. Burhenne (v sredini) ob ustanovitvi CIPRE leta 1952...

... in na VII. alpski konferenci leta 2002

Ur. - Po grozotah, ki sta jih prinesli svetovni vojni, so ljudje v Evropi upravičeno čutili potrebo, da nadomestijo pomanjkanje materialnih dobrin. "To je bil čas, ko je grozila nevarnost, da bo okolje doživelo popoln propad", se spominja Wolfgang Burhenne, ki je zaradi pomoči taboriščnikom in zbiranja orožja za ilegalno odporiško gibanje preživel 37 mesecev v nacističnem taborišču. Zanj je bilo ogrožanje alpskega sveta dovolj velik razlog, da ga je zaskrbelo, kakšna prihodnost čaka ta življenjski prostor. Leta 1952 ni bil le eden od soustanoviteljev CIPRE, temveč je bil tudi imenovan za njenega prvega generalnega sekretarja. Burhenne je Alpam ostal zvest do danes, saj zastopa Svetovno zvezo za varstvo narave (IUCN) v organih Alpske konvencije, kjer ga cenijo kot odličnega poznavalca mednarodnega okoljskega prava.

Njegovo delovanje presega meje alpskega sveta. «Seznam dejavnosti Wolfganga Burhenneja tako na domačih kot tujih tleh je dolg več strani in bi zapolnil več življenjepisov», so pred kratkim zapisali v nemški

reviji «Wild und Hund» (Divjad in pes). Njegov rokovnik bi zadostoval za več življenj, lahko dodamo. Leta 1963 je Burhenne sodeloval pri ustanovitvi nemške podružnice WWF. V sodelovanju z vsemi afriškimi državami je pripravil afriško konvencijo, leta 1983 je skupaj z islamskimi pravniki zasnoval islamsko okoljsko pravo. Torej se ni čuditi, da so ga zasuli s častnimi članstvi - je tudi edini še živeči častni član CIPRE - in podelili dva naziva častnega doktorja. Prav tako mu je nemška država podelila veliko odlikovanje za zasluge, je pa tudi dobitnik mednarodne okoljske nagrade Združenih narodov v vrednosti 200.000 USD, če navedeno le dva primera. Poleg tega so okoljsko nagrado IUCN poimenovali po njem - nagrada Wolfganga E. Burhenneja.

Letos je Wolfgang E. Burhenne dopolnil osemdeset let. CIPRA mu ob tej priložnosti želi vse najboljše in se veseli še mnogih let skupnega zavzemanja za Alpsko konvencijo.

zid te številke biltena CIPRA-Info je finančno podprl sklad Aage V. Jensen Charity Foundation iz Vaduza (FL).

AZB FL-9494 Schaan / P. P. / Journal 3 / 04

Adressrichtungen nach A1, Nr. 552, melden.	
Zutreffendes durchkreuzen – Marquer ce qui convient	
Porre una crocette secondo il caso	
Weggezogen: Nachsendefrist A démissionné: Délai de réexpédition expiré Traslocato Termine di ripescizione scaduto	Un- angenehm insuffisant insufficiente
Annahme verweigert Refusé Respinto	Nicht- abgeholt Non rec. Non ritirato
Gestorben Décédé Deceduto	Un- bekannt Inconnu Scono- scuto

KOLOFON

Obvestila CIPRE
izhajajo 4-krat letno

Uredništvo (Ur.): Andreas Götz, Michel Revaz, Stefanie Hass, Claude Unterleitner - CIPRA-International - drugi avtorji: Andreas Weissen, - Prevodi: Fabienne Juillard, Sprachen Service Schatz, Nataša Leskovic Uršič, Renate Zauner - Pri ponatihu zašleljena navedba vira - Natisnjeno na recikliran papir - Nemška, francoska, italijanska in slovenska izdaja - Layout: Felix Hahn, Petra Beyrer, Stefanie Hass - Celotna naklada: 11.000 - Tisk: Gutenberg AG, Schaan/Liechtenstein -

CIPRA-International, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan,
tel.: 00423 237 40 30, faks: 00423 237 40 31, cipra@cipra.org, www.cipra.org, www.alpmedia.net

Nacionalni odbori:

CIPRA-Deutschland, Heinrichgasse 8, D-87435 Kempten/Allgäu
tel.: 0049 831 52 09 501, faks: 0049 831 18 024, info@cipra.de, www.cipra.de

CIPRA-France, 36, rue Nicolas Chorie, F-38000 Grenoble
tel.: 0033 476 48 17 46, faks: 0033 476 48 17 46, cipra-france@wanadoo.fr

CIPRA-Italia, Via Pastrengo 13, I-10128 Torino
tel.: 0039 011 54 86 26, faks: 0039 011 503 155, cipra@arpnet.it

CIPRA-Liechtenstein, c/o LGU, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan
tel.: 00423 232 52 62, faks: 00423 237 40 31, info@lgu.li, www.lgu.li

CIPRA-Österreich, c/o Umweltdachverband, Alserstrasse 21/1/5, A-1080 Wien
tel.: 0043 1 40 113 36, faks: 0043 1 40 113 50,

cipra@umweltdachverband.at, www.umweltdachverband.at/cipra

CIPRA-Schweiz, Hohlstrasse 489, CH-8048 Zürich
tel.: 0041 1 431 27 30, faks: 0041 1 430 19 33, cipra@cipra.ch

CIPRA-Slovenija, Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana
tel.: 00386 1 200 78 00 (int. 209), cipra@gozdis.si, www.zrc-sazu.si/cipra/

Regionalni odbor:

CIPRA-Südtirol, c/o Dachv. f. Natur- u. Umweltschutz, Kornpl. 10, I-39100 Bozen
tel.: 0039 0471 97 37 00, faks: 0039 0471 97 67 55, info@umwelt.bz.it, www.umwelt.bz.it

Podporni član:

Nederlandse Milieu Groep Alpen (NMGa), Keuchenushof 15, NL-5631, NG Eindhoven
tel.: 0031 40 281 47 84, nmga@bergsport.com, www.nmga.bergsport.com